

Vint anys del Memorial

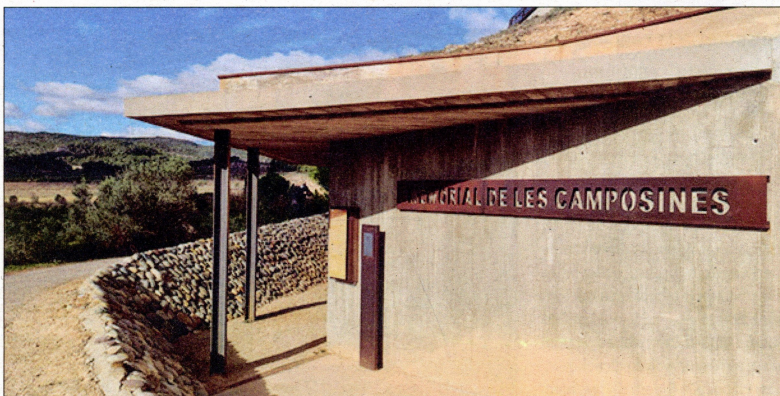
La Fatarella P. G.

Construït sobre una antiga trinxera de la Batalla de l'Ebre, ha esdevingut un dels símbols de memòria democràtica més simbòlics. Solitari, a peu de carretera, el Memorial de les Camposines complix vint anys de la seua inauguració. El monument de pedra, que imita la sinuositat d'una trinxera, acull també l'ossari on descansen les restes humanes de desenes d'excombatents de la Guerra Civil espanyola, encara per a identificar.

A la part davantera, en unes plaques de metall, hi reposen també els noms de 1.909 persones desaparegudes o mortes pels efectes del conflicte. Cada mes de novembre, l'espai acull l'homenatge anual que organitza la Generalitat en record de les víctimes que va deixar la Guerra a Catalunya, sense distincions de bàndol, ideologies o origen.

L'espai va ser inaugurat el 2005 pel llavors president del Parlament, Ernest Benach. Ho va fer acompanyat de deu excombatents en un acte reduït. **"No podem permetre que caiguen en l'oblit"**, va dir. Se van instal·lar les primeres plaques amb els

El Memorial de les Camposines complix 20 anys recordant els noms de 1.909 víctimes de la Guerra Civil

noms i cognoms dels excombatents. **"Han de ser aquí, amb noms i cognoms. Els hi devem"**, va subratllar.

Però, a banda de reivindicar la memòria, l'espai també va nèixer davant la necessitat de dipositar, en un espai específic, les restes humanes dels soldats que, dècades després dels combats, apareixien en superfície, especialment al front de l'Ebre.

A la part superior del Memorial hi ha l'ermita de Sant Bertomeu. Abans d'arribar, un gran mirador regala una de les grans panoràmiques de la Terra Alta. **"Des d'aquí, s'observa el territori on molts joves van perdre la vida. Va ser el territori on hi va haver més resistència contra unes tropes que avançaven, i gran part dels cadàvers van ser en-**

terrats o cremats", explicava el catedràtic Josep Maria Solé i Sabaté. **"Ara, han de tindre un lloc de sepultura digna, sense cap diferència política"**, va afegir.

Des de llavors, el Memorial acull cada any l'acte de commemoració del final de la Batalla de l'Ebre, al mes de novembre. Actualment, són 1.909 noms i s'hi han afegit noms

de dones que també van patir la repressió i van ser víctimes de la Guerra Civil.

Amb la posada en marxa del pla de fosses, les restes humanes que s'han anat dipositant a l'ossari —a l'interior del monument— se van analitzar genèticament. Les dades se creuen de forma periòdica amb les de les persones que lliuren les seues mostres d'ADN al banc de la Generalitat. Si les dades coincideixen, se pot establir una relació de parentiu i les restes se lliuren a la família. Malauradament, cap de les restes dipositades s'ha pogut encara identificar.

El 16 de novembre de l'any passat va tindre lloc l'últim homenatge als desapareguts i les víctimes del conflicte. L'ara conseller de Justícia, Ramon Espadaler, va refermar el compromís del nou govern amb la memòria democràtica i també el pla de fosses. **"La reparació és un deure democràtic, recordar les ferides íntimament és important, però aquest llegat ha de continuar també a l'espai públic i a les noves generacions"**, va dir. A la vegada, també va recordar que el Parlament treballa en una nova llei de memòria democràtica. ■